ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Між берегами століть

Дайджест-путівник

музейними скарбницями Буковини

Чернівці, 2022

УДК 016: 069

М 58

Між берегами століть: дайджест-путівник музейними скарбницями Буковини / Чернівецька обл. б-ка для дітей; уклад. Н. Кадюк. – Чернівці, 2022. – 22 с.

Цей путівник запрошує у захоплюючу мадрівку по музеях Буковини. Маршрути подорожей дають змогу побачити не поодинокі музейні об’єкти, а цілісний ансамбль історико-архітектурних, літературно-мистецьких, етнографічних музейних закладів. Задресовано школярам, організаторам дитячого читання, усім, хто цікавиться культурним надбанням рідного краю.

Підготувала Н. Кадюк

Технічний редактор Т. Дудчак

Відповідальна за випуск А. Біла

Чернівецька ОБД
Зам. № 21

Буковина - край неповторного гуцульського фольклору, самобутньої краси, якою щедро розповилися степові бесарабські рівнини, гірські плаї та вершини. Тут сходяться перехресні шляхи Центральної, Південної і Східної Європи.

Давня історія Буковини, збережена народною пам'яттю як заповіт предків, матеріалізувалась і відкрилась нащадкам мудрою добротворчою полікультурною спадщиною. Вона втілена у фольклорі, піснях, переказах, літописах, легендах, матеріальних артефактах… Пропонуємо юному зацікавленому мандрівникові міні-путівник, де зроблено спробу розповісти про найбільш розмаїті музейні скарбівні краю. Вони переконливо документують мінливу історію Буковини з найдавніших часів до наших днів в унікальних пам'ятках старожитностей, окреслюючи періоди заселення цієї заповідної землі та освоєння її природних багатств, містять відомості про розвиток українського народу у межах різних державних утворень та полікультурності.

Музеї міста Чернівці

Чернівецький обласний краєзнавчий музей

Обласний краєзнавчий музей заснований у 1863 році і спочатку розміщувався в колишній Резиденції буковинських митрополитів (зараз приміщення Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича). У 1940 р. на базі церковного та крайового музеїв був створений Чернівецький обласний краєзнавчий музей. З 1956 р. і по сьогодні він функціонує у будівлі колишньої Дирекції володінь Православного релігійного фонду на вулиці О. Кобилянської, 28.

Сьогодні краєзнавчий музей - це майже 90 тисяч експонатів: серед них колекція стародруків з унікальною Острозькою Біблією, друкованою Іваном Федоровим у 1581 р.; тут знаходиться велика та

гарно підібрана добірка етнографічних матеріалів, нумізматики, писанкарства, предметів побуту населення області. Дуже цінна колекція пам'яток археології, що нараховує понад 12 тисяч музейних предметів. Гордістю музею є колекція творів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, основу якого складають ікони XVI-XVIII ст., роботи видатних буковинських митців – М. Івасюка, Ю. Пігуляка, Є. Максимовича, А. Кохановської.

Дуже цікава природнича збірка, яка зараз налічує майже 10 тис. натуральних зразків. У ній, зокрема, представлені види тварин і рослин, занесені до Червоної книги України та світу, а також ендеміки, що характерні лише для Буковини та релікти.

Чернівецький обласний художній музей

У самому центрі міста, поруч з міською ратушею, розташована будівля, яка вражає усіх туристів, навіть тих, які далекі від мистецтва і культури. Кожен житель та гість міста підіймає голову і намагається роздивитись розкішну фреску, що прикрашає цей будинок. У 1991 році у стінах цього будинку, які дійсно гідні музею, відкрився обласний художній музей.

Згадаймо історію цієї споруди. У Чернівцях, у 1900-1901 році зводять одну з найгарніших споруд всієї Австро-Угорської імперії: приміщення Дирекції ощадного банку в стилі віденської сецесії. Багато хто впевнений, що у всій тодішній імперії споруди, рівній Ощадному банку, не було. У Чернівцях дуже полюбляли персонажів античної міфології як кам'яних прикрас для своїх будинків, і Ощадний банк не став винятком. На карнизі помітно дві скульптури: праворуч богиня піднесеного кохання Афродіта, ліворуч – богиня родючості Диметра з кошиком плодів у руках.

Окрасою споруди є майолікове панно, яке створив у 1904 році французький художник І. Лано. Завдяки цьому панно будівля художнього музею має ще назву «Олімп». Ця міфологічна композиція відображає параллель між Римською та Австро-Угорською імперіями часів цісаря Франца Йосифа.У образах 12-х богів Олімпу зображено дванадцять провінцій тодішньої Австро-Угорської імперії. Функції богів переплітаються з особливостями регіонів, які вони символізують. Серед цього пантеону є бог ковальства Вулкан, який втілює Буковину.

У приміщенні збережено інтер'єри у стилі модерн, які викликають захоплення цією епохою. Добре збереглася досить велика добірка предметів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва. В оздобленні інтер'єру брав участь буковинець – відомий український художник Микола Івасюк. Його картина на міфологічний сюжет прикрашає стелю художнього музею.

Чернівецький музей буковинської діаспори

Музей досить чисельної буковинської діаспори, створений у Чернівцях 1992 року – перший і єдиний в нашій державі, згодом став відділом Чернівецького краєзнавчого музею. Експозиція музею побудована на оригінальних матеріалах, які відтворюють складні багаторічні причини і наслідки економічної, політичної, різнонаціональної та різночасової еміграції з Буковини до країн Європи, Канади, США.

Його експозиція складається з чотирьох тематичних розділів. У першому розділі представлені матеріали про три хвилі еміграційного руху на Буковині кінця XIX - першої половини XX ст. Другий розділ присвячено країнам найбільшого розселення української діаспори: США, Канади, Бразилії, Аргентини, Австралії, країнам Європи. Третій розділ експозиції висвітлює сучасний стан буковинської діаспори. Четвертий розділ показує

творчість визначних митців буковинської діаспори. Тут, в музеї, розміщено унікальний матеріал із життя і творчості одного із найвідоміших канадських художників-буковинців Василя Курилика та скульптора Ярослава Паладія.

Чернівецький літературно-меморіальний музей Ольги Кобилянської

Музей розташований у невеликому одноповерховому особняку, що був першою власною оселею видатної української письменниці на вулиці Софії Окуневської. Відселення владою сім'ї її прийомної доньки Олени Панчук з цього будинку в інше помешкання дало можливість надати під літературно-меморіальний музей весь будинок і багатий меморіальний фонд – понад 5 тисяч оригінальних пам'яток та дивовижну за рельєфом і впорядкуванням прибудинкову територію.

У будинку-музеї п'ять кімнат. У трьох з них розміщена літературна експозиція, що висвітлює життєвий і творчий шлях письменниці, її літературну діяльність, літературні зв'язки. Дві інші кімнати є меморіальні. Це робочий кабінет і спальня, де представлені особисті речі Ольги Кобилянської, меблі, витвори мистецтва, власницею яких була письменниця.

Юним відвідувачам завжди цікаво побачити серед експонатів пляшку з морською водою: письменниця так і не втілила свою давнюю мрію – побувати на морі. А подарована їй частинка моря у склі все життя тішила письменницю. Багаті фонди музею зберігають рукописи і першодруки творів відомої української письменниці, листи, унікальні світлини, її бібліотеку, предмети родинного вжитку родини Кобилянських кінця XIX-поч. XX ст. Тут і по сей день відчувається дух часів Ольги Кобилянської, і здається,

що вона ось-ось вийде до нас на терасу з філіжанкою запашної кави…

Чернівецький літературно-меморіальний музей Юрія Федьковича

Цей музей було створено в 1945 році. Тривалий час експозиція музею розміщувалася в одному з корпусів Резиденції буковинських митрополитів (на той час час там були експозиції обласного краєзнавчого музею), пізніше у приміщенні цього ж музею по вулиці Ольги Кобилянської. Лише у 2004 році літературно-меморіальний музей Юрія Федьковича зажив самостійним життям – його ціні фонди було розміщено у будинку, де письменник редагував газету «Буковина», проживав та згодом і помер.

Музей розташовано неподалік колишнього готелю «Під Чорним орлом», що на Центральній площі, у якому 1860 року лейтенант 41 піхотного полку австрійської армії Осип Юрій Гординський де Федькович долучався до творчості великого Пророка Тараса Шевченка.

Музей має дві частини – літературну та меморіальну. Меморіальна відтворює історичну епоху, в якій жив і творив Юрій Федькович. На подіумах виставлені речі хатнього вжитку, меблі, зразки святкового гуцульського одягу, все, що змальовує атмосферу того часу. Відтворено інтер’єр редакції першої української газети «Буковина», редактором якої був Юрій Федькович за допомогою речей побуту, меблів, канцелярського приладдя кінця XIX-початку XX століття. Є тут і робоче місце Ю. Федьковича, як редактора започаткованого ним часопису.

А в літературній частині розміщені фотографії, автографи, рукописи, листи та документи, прижиттєві видання творів письменника. Окрасою музею є діарама «Садиба Юрія

Федьковича» роботи художників Р. Лекалова та Р. Батога. Найсвятіше місце в музеї – меморіальна кімната Юрія Федьковича, де він прожив останні роки свого життя, де працював і творив, звідси ж пішов у вічність.

Чернівецький обласний музей народної архітектури та побуту

Цей музей - буковинське село в мініатюрі в різночасових та різноманітних культурно-історичних районах краю на площі 20 га. Його експозиції складаються з двох архітектурно-етнографічних зон: «Хотинщина» та «Західне Подністров'я». У процесі створення ще дві зони: «Гуцульщина» та «Прикарпаття». На території цих зон уже відтворено понад 35 архітектурних експонатів – характерних зразків народної архітектури другої половини XVII - першої половини XX ст.

Споруди серед цих експозицій найрізноманітніші: хати, комори, кошниці, курники, стайні, стодоли. Представлені виробничі та громадські споруди іншого призначення – вітряки, кузня, корчма, сільська управа, церква, дзвіниця. Всі ці архітектурні пам'ятки наповнені традиційними для Буковини інтер'єрами. У музеї відтворено також напівземлянку VIII ст. (старослов'янське житло) – перший археологічний об'єкт та напівземлянку стовпового типу XVIII ст.

Бережно зберігаються у фондах музею понад 9800 предметів основного та науково-допоміжного фонду. Серед них народний одяг, тканини, селянські знаряддя праці та предмети побуту, меблі, посуд, вироби домашніх промислів і ремесел, твори декоративно-ужиткового мистецтва, друковані видання, фотографії.

Яка б не була пора року, на зелених музейних пагорбах завжди людно, гамірно. Адже тут відбуваються цікаві мистецькі та етнографічні імпрези, фестивалі. Взимку сюди до буковинської

дітвори приходить святий Миколай, з'їжджаються колядники в автентичних народних строях – колядують, маланкують на святі «Від Різдва Христового до Йордану». На Зелені свята є можливість побачити справжню українську культуру на молодіжному етно-духовному фестивалі «Обнова-фест». Дивує відвідувачів-гостей своєю барвистістю фольклорно-етнографічне свято «Осінь весільна».

Чернівецький обласний меморіальний музей композитора Володимира Івасюка

У 25-ту річницю прем'єри пісні «Червона рута» в Чернівцях, у квартирі, де мешкала родина Івасюків у 1971-1995 рр. відкрився меморіальний музей. Сам композитор Володимир Івасюк теж проживав тут з червня 1971р. по серпень 1972 р. А вже постійна експозиція у будинку як у музеї відкрилася в день 50-річчя Володимира Івасюка – 4 березня 1999 року.

У фондах цього затишного меморіального музею зберігаються майже 13 тисяч предметів основного та понад 2 тисячі предметів допоміжного фонду. Тут все залишено так, як було в ті часи, коли сім'я була щасливою, коли були створені всі умови для творчого, всебічного розвитку дітей, коли в родині панувала взаємоповага та розуміння.

Серед експонатів, що стосуються безпосередньо Володимира Івасюка – скрипка та рояль, пам'ятні подарунки, меблі, автографи та ноти пісень композитора. Тут також збереглися оригінальні ноти відомих, популярних пісень – «Червона рута», «Водограй», «Балада про мальви», «Два перстені», «Я піду в далекі гори» та інші. У фонді є книги, листи та малюнки самого Володимира – «Портрет батька», «Сестра Оксана».

Життю і творчості геніального композитора присвячено стенд «Спогад, що не поверне». А про його юнацьке захоплення

фотографією свідчать багаточисленні світлини, зроблені Володею і під час навчання в медінституті, і під час туристичних подорожей Карпатами, якими він так захоплювався. А ще ж це неоціненні документальні свідки його студентських років, фото-свідчення про тих людей, які його оточували, з ким він проводив свій вільний час. Це документальні зрізи того часу.

Всі ми знаємо, що Володя зростав у письменницькій родині, доля якої відзеркалювала долю цілого покоління тих часів. Цікавими для відвідувачів будуть унікальні документи 30-х років, що належали його батькам. З ними познайомляться відвідувачі в експозиціях «З роду Івасюків», «Робочий кабінет Михайла Івасюка», який представлений багатою сімейною бібліотекою.

Чернівецький музей авіації та космонавтики

Створився цей музей у 1999 році. Він діє при клубі «Юний технік» управління освіти Чернівецької міської ради. У ньому створено дві постійно діючі експозиції. Одна присвячена історії авіації, інша – космічна. Творцями цього музею є великі ентузіасти своєї справи. Це Ільків Борис Миронович, який створив багатопланову експозицію з історії авіації, а основну частину цієї авіаколекції складають моделі художника-макетника Валерія Гречнєва.

Експозиція авіації має назву «Історія авіації на Буковині». Тут відвідувачі мають змогу ознайомитися з історією повітроплавання – від літаючих апаратів до сучасних творінь авіаційної конструкторської думки. Це моделі літаків Першої та Другої світових воєн, літаки-рекордсмени та вміщена цікава інформація про пілотів повітряних асів. У цій експозиції представлені практично всі типи повітряних суден, котрі літали над нашим містом з моменту створення Чернівецького аеропорту.

Космічна експозиція музею висвітлює досягнення в космосі колишнього СРСР, тут же матеріали космічних программ США, космічні експедиції на Місяць. Найбільшу цікавість для буковинців становить експозиція, що присвячена першому льотчику-космонавту Незалежної України, Герою України буковинцю Леоніду Каденюку. Тут багато унікальних експонатів: особисті речі першого космонавта, серед яких – дарунки Національного Космічного Агентства України, NASA, відомих космонавтів та астронавтів, які перебували разом з ним у космосі.

У залах музею планує неповторна атмосфера введення кожного, малого чи дорослого відвідувача, в таємничий світ досліджень і особливих відчуттів. Високопрофесійні екскурсоводи-консультанти розповідають відвідувачам про оригінальні літальні апарати, витовлені ними та їхніми учнями макети, демонструють відеофільми з історії освоєння людством космосу, знайомлять з небуденним світом важкої праці та подвигу – космічної романтики і реалій.

Музей історії та культури євреїв Буковини

Під час відзначення у 2008 році 600-літнього ювілею першої письмової згадки про Чернівці і 100-річчя історичної Чернівецької конференції з мови їдиш, яка була одною з основних мов спілкування в нашому місті, був урочисто відкритий музей історії та культури євреїв Буковини. Розпочав він свою роботу у приміщенні колишнього Єврейського народного дому, який був збудований у 1908 році.

Його будівля сама по собі є архітектурною перлиною міста. Музей передає наступним поколінням інформацію про житя, історію та культуру буковинських євреїв, і таким чином зберігає пам’ять народу, розповідає про основні, часто трагічні сторінки бутя одного з корінних народів краю.

Його експозиція - це постійна виставка, яка розмістилася у приміщенні площею 60 кв. м. Це, насамперед, документи та матеріали, фотографії, офіційні документи органів влади, товариств, адміністрацій єврейських громад, приватні листи, віднайдені у фондах архівів і публічних бібліотек України та інших держав. А ще тут розміщені книги, стародруки, елементи дягу, інструменти, предмети домашнього побуту, речі культового призначення, твори мистецтва.

Аптека-музей

Аптека-музей у нашому місті розташована на прекрасній пішохідній вулиці ім. Ольги Кобилянської. А розташована вона тут тому, що це для неї рідне місце – тут вона фінкціонувала ще за часів Австро-Угорщини.

Майже з-під стелі на нас пильно поглядають голови Асклепія та Панацеї. У ошатних, не підвладних часу шафах можна роздивитися аптечні приладдя сторічної давнини: різні склянки, реторти, пробірки, пузатенький горщик з валідолом. Крім спілкування з давниною тут можна за потребою і зараз купити необхідні, цілком сучасні медикаменти.

Музей пожежно-рятувальної справи

Він відкрився у Чернівцях 17 вересня 2009 року до Дня працівників цивільного захисту. Збиралися ексклюзивні експонати для музею у місцевих краєзнавців, у ветеранів пожежної служби як на Буковині, так і на території країн

СНГ. Це, перш за все, пристрої для роботи пожежників, які використовувалися на Буковині як за часів Австро-Угорщини, так і в пізніший період. Також зацікавить юних відвідувачів стара світлина першої помпової машини та пристрій, що колись слугував господарям приватних осель для захисту кожного димаря від вітру. За цією старою світлиною у музеї відтворили макет помпової машини, яку Австро-Угорщина презентувала у Чернівцях ще у XIX ст. А ще, безумовно, юним відвідувачам буде цікаво дізнатися, за якими критеріями у нашому місті за австрійської доби підбирали юнаків для пожежної служби.

Звичайно, ми показали не всі музеї міста Чернівці – адже їх налічується аж двадцять чотири. Вони всі різняться своїм підпорядкуванням. Серед них – дев'ять державних та п'ятнадцять створених на громадських засадах.

А зараз ми відвідаємо найцікавіші музеї, що діють в містах та сільських приватних оселях Чернівецької області.

Літературно-мистецькі та етнографічні музеї області

Чорторийський мистецько-меморіальний музей-садиба Івана Миколайчука

Обійстя мистецько-меморіального музею-садиби знаменитого українського актора театру і кіно, кінорежисера, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка Івана Миколайчука розташоване в селі Чортория колишнього Кіцманського району.

Перед дерев'яною взруб родинною хатою-музеєм, що є науковою реконструкцією 1991 року – бронзове погруддя актора (роботи скульптора Миколи Лисаківського). На будинку – охоронна дошка пам'ятки історії. Звідси Іван вийшов у світ кінообразів, за якими, затамувавши подих спостерігали Париж,

інші міста Європи, Аргентина, Америка, виховувалися покоління українців.

Хата по-буковинськи – на дві половини (дві кімнати), стіни бережуть відтворені інтер'єри – традиційні для української православної селянської багатодітної родини з-над Черемошу. Унікальні ікони, книги, фотографії, оздоблений барвистою вишивкою, мережкою та циркований святковий одяг, ужиткові хатні речі – реліквії побуту: настінні тарелі, жорна, кросна та килими, тайстри… Виткані матір'ю Катериною Олексіївною Миколайчук, вони сформували дивосвіт Івана і нині творять переконливу гармонію доцільності й краси, дарують шанувальникам його таланту непроминуще свято української совісності та високого духу поваги до трудящої людини.

Мілієвський літературний музей Дмитра Загула

Літературний музей відомого просвітителя, поета, громадського діяча Дмитра Загула (1890-1944), який народився тут у бідній родині, «де всі сліпли від голоду», знаходиться в с. Мілієво колишнього Вижницького району.

Покинувши село 1915 року як заручник російської царської армії, він постав по смерті перед земляками завдяки їхнім зусиллям – мідним погруддям на бетонному постаменті шкільного подвір'я у затишку рідних верб над ставом.

У музеї частково представлені для огляду дбайливо зібрані учителькою української мови Марією Дмитрівною Вовк типові хатні речі XIX-XX століть з побуту родини письменника. А ще написані славетним земляком книги та високомистецькі кольорові ілюстрації на сюжети його творів, виконані на замовлення школи. Прикрашають музей фотографії відомих діячів красного письменства і громадських звитяг, які щорічно до дня народження

поета винагороджуються оргкомітетом Вижницького району літературною премією ім. Д. Загула.

Хата-музей Назарія Яремчука у м. Вижниця

Над славним Черемошем, у передмісті Вижниці знаходиться оспівана у піснях самим Назарієм Яремчуком, смерекова хата його дитинства. Тут і зараз мешкає його сестра Катерина. Подвір'я і хата доглянуті, а в середині відтворюються інтер'єри їхнього дитинства, які підсилені матеріалами про вшанування пам'яті співака, фотографіями надмогильного пам'ятника, меморіальної дошки на будинку, де він жив у Чернівцях на вулиці, яка зараз носить його ім'я.

Тут же багаточисленні задокументовані розповіді про підготовку і проведення різноманітних фестивалів та концертів його імені, також зберігаються раритети із домашньої бібліотеки батька. Розповідь сестри Катерини, яка проводить екскурсії музеєм, залишає у пам'яті розуміння того, що тут важкою працею батьків задля матеріального і духовного статків четверо дітей виховувалися в любові не щедрими столами наїдків, а людяними розмовами та піснями. А їх оберегами були вище згадувані татові книги-раритети: «Богданова слава», «Тарасові поминки» 1907 року видання, «Хто ми є», «Руська граматика» Степана Смаль-Стоцького і Федора Гартнера.

Путильський літературно-меморіальний музей-садиба Юрія Федьковича

У центрі містечка Путила, що за часів життя Юрія Федьковича

називалося Сторонець-Путилів, приваблює відвідувачів літературно-меморіальний музей-садиба великого українського письменника, громадського діяча, редактора першої в краї української газети «Буковина». Він зустрічає своїх відвідувачів затишком і незворушністю у всі пори року.

Завітаймо на гостини до поета. На вулиці, що носить ім'я письменника, стоїть дерев'яна взруб, добротна, зі світлими вікнами гуцульська поетова хата, де він народився. Ця хата відроджена та відтворена на місці спаленої у 1940 році. А стоїть вона над річкою Путилкою перед Свято-Миколаївською церквою. Через традиційну браму чи перелаз-воріння потрапляємо на просторе подвір'я. Тут вимощена камінням стежка веде попід розлогу модрину, сучасницю поета, до встановленого на садибі погрудя господаря, неподалік криниці.

Ця, відбудована у 1974 році родинна хата вражає простором і затишком великої і малої кімнат, тут пахне свіжістю смерек і травами. 1875 року, ще за життя Юрія Федьковича, сюди навідувався Михайло Драгоманов – український вчений-історик, філософ, літературознавець, громадсько-культурний і політичний діяч. Дивлячись крізь вікна на вічнозелені гори, дивуєшся магії затишку оселі, твореного товстенними дерев'яними стінами. Гріє спомином звичайний гуцульський традиційний посуд, меблі, килими XIX ст., хвилює іконостасними для кожної православної української хати образами-іконами, книгами, серед яких – «Кобзар» Т. Г. Шевченка. А поруч – музичні інструменти, на яких грав поет, його святошний барвистий одяг.

Літературно-меморіальний
музей-садиба Ольги Кобилянської в с. Димка

Неподалік кордону з Румунією, у багатому пам'ятками історії, археології, архітектури та природи Глибоцькому районі, у селі Димці

бережуть спомин про «гірську орлицю», як тут називають з любов'ю українську письменницю європейського рівня Ольгу Юліанівну Кобилянську.

Родинна хата Кобилянських, в якій Ольга Юліанівна жила деякий час у кінці XIX-першій половині XX століття в умовах входження краю до Австро-Угорської імперії та королівської Румунії, означена охоронною дошкою пам'ятки історії. Цей літературно-меморіальний музей було відкрито 1973 року, і він постійно оновлюється. На подвір'ї садиби у 1982 році встановлено гранітний бюст письменниці, відновлено криницю, плекаються з любов'ю зелені насадження.

В музеї ми побачимо цікаві експозиції: це оригінальні високохудожні ілюстрації до багатьох творів Ольги Кобилянської. Вони розміщуються у чотирьох залах і знайомлять відвідувачів з історією села Димки, життям і творчістю письменниці у цьому будинку, вшануванням її пам'яті, про що свідчить збережена у незмінному вигляді меморіальна кімната. Якраз у ній Ольга Юліанівна працювала над повістями «Людина», «Царівна», «Ніоба». А реальні факти і події, що відбувалися в цьому буковинському селі Димка в кінці XIX- на початку XX століття стали основою її творів »Банк рустикальний», «За готар», «На полях», «Під голубим небом», особливо ж повість «Земля».

Музейний комплекс «Світовий центр старообрядництва» в с. Біла Криниця

Село Біла Криниця колишнього Глибоцького району по-справжньому унікальне. В ньому проживає община страрообрядців, які переселилися туди ще за часів Петра І. Ці люди зберегли свої звичаї і традиції по сьогодні. Навіть більше – село стало центром

православних-старообрядців не тільки Чернівецької області, але й усієї України. Щоб мати змогу презентувати свою історію та побут, у селі відкрили музей старообрядництва.

Цей заклад розміщується в спеціальному музейному комплексі. Він ділить своє приміщення разом із резиденцією митрополита Руської православної старообрядної церкви, яка була в цьому далекому прикордонному з Румунією селі Буковини. Експонати розкажуть вам про історію села та його заселення старовірами, про особливості їхніх традицій та побуту. З-поміж експонатів є багато сучасних матеріалів, книг та одягу. Особливу увагу привертають колоритні фотографії місцевих мешканців у минулому.

Музей був відкритий у 1988 році, за часів перебудови. Він існував при місцевому старообрядному храмі. Однак у 1990-х роках його довелося закрити через брак фінансування. А відновили його аж у 2011 році, коли було організовано Світовий центр старообрядництва. Варто зауважити, що село стало центром митрополії старообрядної церкви, і в ньому вже двічі проходили священні собори (збори) служителів старого обряду православ'я. Ось так невеличке село на кордоні з Румунією стало світовим центром старообрядництва.

Найбільшу цікавість, звичайно, викликає Успенський собор — колишній головний храм Білокриницької старообрядної митрополії, збудований у селі Біла Криниця у 1908 році за проектом архітектора В. І. Кліка (за іншими даними, автором храму є московський архітектор О. В. Кузнєцов). Цей п'ятикупольний храм побудований на кошти московських купців — подружжя Гліба й Ольги Овсянникових (теж старообрядців). Гліб Овсянніков таким чином вирішив увічнити пам'ять про свого рано померлого сина. Керували будівництвом московські інженери Кузнєцов і підрядник Тряпкін під керівництвом віденського архітектора. Матеріали для храму, а також позолочені хрести та дерев'яний різьблений іконостас були привезені з Москви. Ікони також писали живописці

з Москви. При будівництві використовувався цілісний камінь. Зовні собор оздоблений цеглою, одна сторона якої покрита блакитною глазуррю. Відтінки глазурі підібрані дуже майстерно. Всі металеві деталі що литі або ковані, також привезені з Росії. Дерев'яний же іконостас привезли з російських міст Володимира та Палеха.

Храм у своєму плані хрестовидний. Над головним його входом височіє чотириярусна дзвіниця з шатровим завершенням, яке вкрите кольоровою черепицею. Пам'ятник є втіленням неоросійського стилю модерн. Архітектурний образ створений завдяки використанню елементів російського зодчества.

Успенський собор ─ пам'ятка архітектури національного значення, співтовариством старообрядців вважається святинею світового масштабу. Та у радянський час, не дивлячись на унікальну архітектурну цінність споруди, у підвалах собору зберігали пшеницю. І лише Постановою Ради Міністрів УРСР 1978 року Успенський собор був визнаний пам'яткою архітектури і був взятий під охорону держави. У 2001 році Свято-Успенський собор було передано владою Білокриницькому монастирю, в користуванні якого він і перебуває зараз.

Музей-садиба заслуженного майстра народної творчості Георгія Олексійовича Гараса

У мальовничому передгір'ї Буковини, у містечку Вашківці в садибі відомого буковинського орнаменталіста Георгія Гараса, де зараз розміщена його неповторна колекція орнаментів, панує неймовірна, барвиста атмосфера. Вірніше, панує образна мова українського гуцульського мистецтва орнаментики – квадрати, ромби, хрести – меандрові орнаменти безкінечності буття, що беруть початки з прапредківського XV тисячоліття до н.е. Це все – творче надбання надзвичайно

обдарованого художника, який поєднав орнаментальні традиції гуцульської вишивки, давши їм нове життя.

Ці орнаменти він створював на протязі всього свого життя, а дружина відшивала їх на полотні. У такому творчому тандемі дім перетворився дійсно на музей – і орнаментального малюнку, і у відтворених на полотні ужиткових речей – рушників, сорочок, серветок, обрусів. Ці мистецькі витвори не могли десь пролежати просто так, невідомими нікому. Після смерті чоловіка дружина вирішила створити тут музей, щоб творчість художника стала надбанням всіх поціновувачів вишивки. Музей був відкритий 1975 року, а сама вона перейшла жити у невеличкий будиночок тут же на подвір'ї, перероблений з господарської будівлі під житло.

У музеї зараз зберігаються фотоспогади про гостей з різних куточків світу, які відвідали музей, їх автографи та побажання авторові. А ще подаровані музею вишивки, виконані за ескізами Георгія Олексійовича, виконані в Канаді, США, країнах Європи. Тут, у музеї, перетинаються шляхи не лише українців звідусіль, а й багатьох шанувальників оригінального мистецтва орнаментики інших народів і культур світу.

Найбільш повну інформацію про музейний світ Буковини радимо почерпнути з наступної літератури

1. **Антонюк-Гаврищук, Євдокія**. Музеї Буковини / Антонюк-Гаврищук, Євдокія // Чернівці : Видавничий дім "Букрек", 2007. - 174 с.
2. **Антонюк-Гаврищук, Євдокія. Берегиня Гарасових скарбів** : [110 річниця від дня народження Георгія Гараса і 105 років з дня народження його дружини - Євдокії Гарас] / Антонюк-Гаврищук, Євдокія // Буковина. - 2012. - 21 лютого (№ 15). - С. 3.
3. **Будна, Надія. "Ніби потрапила в казку"** : фольклорне свято в музеї сподобалося і дорослим, і дітям: [музей архітектури та побуту] / Будна, Надія // Молодий буковинець. - 2013. - 21-22 січня (№ 8). - С. 10.

4. **Чорней, Валерія. Чверть століття художньої історії :** Чернівецький художній музей святкує 25-ліття / Чорней, Валерія // Молодий буковинець. - 2013. - 21-22 червня. - С. 10.
5. **Антонюк, Євдокія. Музей як засіб тренування пам'яті** : [до 150-річчя Чернівецького обласного краєзнавчого музею] / Антонюк, Євдокія // Буковинське віче. - 2013. - 19 вересня. - С. 4.
6. **Вознюк, Володимир. Про музей Ольги Кобилянської напередодні її 150-річчя** / Вознюк, Володимир // Літературна Україна. - 2013. - № 45, 21 листоп. - С. 12-13.
7. **Гаврищук-Антонюк, Євдокія. Музеї - установи пам'яті народу** : [про музейну діяльність на Буковині] / Гаврищук-Антонюк, Євдокія // Буковинське віче. - 2015. - № 2. - 15 січня. - С. 3.
8. **Белінська, Світлана. Музей з вулиці Лілейної : понад 120 років тому було створено Чернівецький обласний краєзнавчий музей** / Белінська, Світлана // Доба. - 2016. - № 18. - 19 травня. - С. 6.
9. **Літературно-меморіальний музей Ольги Кобилянської** // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2014 році: бібліографічний покажчик. - Чернівці, 2013. - С. 257-259. - Бібліогр.: с. 259.
10. **Музей-садиба письменника** : [про Музей-садибу Ю.Федьковича] // Буковинське віче. - 2013. - 11 січня (№ 2). - С. 4.
11. **Чернівецький обласний меморіальний музей Володимира Івасюка** : 20 років з дня створення // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2015 році : бібліографічний покажчик. - Чернівці, 2014. - С. 163. - Бібліогр.: 163.
12. **Чверть століття з буковинською діаспорою** : [про музей буковинської діаспори] // Буковинське віче. - 2017. - № 31, 21 верес. - С. 1.
13. **Чернівецький художній музей** : путівник / упоряд. В. Любківська; І. Кіцул // Чернівці : Друк Арт, 2019. - 72 с.

58001 м. Чернівці, вул. Т. Шевченка, 29,
тел. (0372)52-21-23, 52-60-41
http://bukovinchiki.cv.ua
http://children29.blogspot.com
e– mail: childlibbuk@ukr.net